

Bruxelles, den 12. november 2019
(OR. en)

13521/19

EDUC 431
SOC 709
EMPL 539

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	13282/19
Vedr.:	Rådets konklusioner om den centrale rolle, som politikker for livslang læring spiller med hensyn til at sætte samfundene i stand til at håndtere den teknologiske og grønne omstilling til støtte for inklusiv og bæredygtig vækst

edlagt følger til delegationerne de konklusioner om den centrale rolle, som politikker for livslang læring spiller med hensyn til at sætte samfundene i stand til at håndtere den teknologiske og grønne omstilling til støtte for inklusiv og bæredygtig vækst, som Rådet vedtog på 3724. samling den 8. november 2019. Rådets konklusioner fremsendes til offentliggørelse i EU-tidende.

**Rådets konklusioner om
den centrale rolle, som politikker for livslang læring spiller med hensyn til at sætte
samfundene i stand til at håndtere den teknologiske og grønne omstilling til støtte for
inkludering og bæredygtig vækst**

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM MINDER OM den politiske baggrund, jf. bilaget til disse konklusioner,

ANERKENDER,

1. at det første princip i den europæiske søjle for sociale rettigheder¹ bekræfter, at alle har ret til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet med henblik på at bevare og tilegne sig færdigheder, der muliggør fuld deltagelse i samfundslivet og vellykkede overgange til arbejdsmarkedet;
2. at livslang læring omfatter læring fra førskoleundervisning og børnepasning til tiden efter pensionering, herunder hele spektret af formel, ikkeformel og uformel læring, med det formål at forbedre viden, færdigheder og kompetencer i et personligt, borgermæssigt, socialt og/eller beskæftigelsesrelateret perspektiv. Livslang læring sætter det enkelte individ i centrum for læring og giver alle mulighed for at få den viden, der er relevant for at deltage som aktive borgere i videnssamfundet og på arbejdsmarkedet, hvilket fremmer den frie bevægelighed for europæiske borgere;
3. at de nuværende samfundsmæssige og økonomiske udfordringer kræver tilgange, der engagerer, motiverer og bemyndiger de lærende, samfundet og arbejdsgiverne til at være mere proaktive og strategiske med hensyn til at gøre livslang læring til en realitet for alle, og betydningen af en systematisk og engageret koordinering på tværs af relevante politikområder med henblik på en vellykket gennemførelse af politikker for livslang læring samt den afgørende rolle, som arbejdsmarkedets parter spiller for disse politikkers udformning, gennemførelse og succes;

¹ 13129/17.

4. betydningen af at fremme lige muligheder for deltagelse i og adgang til livslang læring for alle uanset baggrund ved at anerkende og bygge videre på tidligere viden, færdigheder og kompetencer og derved fremme vedvarende, mangeartede og gnidningsløse overgange mellem forskellige niveauer af og former for uddannelse;
5. den centrale rolle, som politikker for livslang læring spiller i det europæiske samarbejde om uddannelse og i Erasmus+-programmet, og deres betydning for nationale uddannelses-, beskæftigelses- og social- og arbejdsmarkedspolitikker samt for det demokratiske engagement;
6. den rolle, som livslang læring spiller, når det drejer sig om at sætte individer, samfund og arbejdsmarkedet i stand til at håndtere den teknologiske og grønne omstilling og samtidig bidrage til social inklusion,

FREMHÆVER

7. Unionens og medlemsstaternes forpligtelse over for De Forenede Nationers 2030-dagsorden og dens mål for bæredygtig udvikling;
8. den nye strategiske dagsorden 2019-2024², der fastlægger udviklingen af et stærkt og dynamisk økonomisk fundament og opbygningen af et klimaneutralt, grønt, retfærdigt og socialt Europa som strategiske prioriteter og fremhæver de digitale omstillingspolitikker, som omfatter vores samfundsmæssige værdier og fremmer inklusivitet; og anerkender behovet for at øge investeringerne i menneskers færdigheder og uddannelse, samtidig med at grundlaget for langsigtet bæredygtig og inklusiv vækst sikres; behovet for at gennemføre den europæiske søjle for sociale rettigheder på EU- og medlemsstatsplan, idet der tages behørigt hensyn til de respektive beføjelser og nærhedsprincippet, samtidig med at det bemærkes, at dette kræver nøje opmærksomhed på sociale spørgsmål, risici og eksklusion, der opstår som følge af uligheder og uddannelsesskel;
9. det nye begreb "trivselsøkonomi", der har til formål at sætte mennesker og deres trivsel i centrum for politikudformningen og beslutningstagningen,

² EUCO 9/19.

MINDER OM, at

10. Rådet i sine konklusioner om at arbejde hen imod en vision om et europæisk uddannelsesområde erklærede, at det europæiske uddannelsesområde bør understøttes af det livslange læringskontinuum, fra førskoleundervisning og børnepasning via skole- og erhvervsuddannelse til videregående uddannelse og voksenuddannelse, herunder ikkeformel og uformel læring,

ER AF DEN OPFATTELSE, at

11. den igangværende teknologiske og digitale omstilling af vores samfund er ved at omdanne det økonomiske landskab, arbejdsmarkedet og det civile engagement og kan således potentielt have en betydelig indvirkning på den sociale samhørighed og ligheden;
12. uddannelsespolitikker i forbindelse med udformningen af de europæiske politikker for digital omstilling er af afgørende betydning for at sikre trivsel og bæredygtig vækst i Europa. Investering i ny viden, færdigheder og kompetencer er afgørende for at styrke Europas konkurrenceevne og produktivitet;
13. udviklingen af teknologi og navnlig kunstig intelligens (AI) har et betydeligt potentiale til at skabe nye former for økonomiske og samfundsmæssige aktiviteter, færdigheder, arbejdspladser og tjenesteydelser. Der skal udvikles effektive politikker, redskaber og foranstaltninger inden for uddannelse for at sikre, at alle har tilstrækkelig viden og tilstrækkelige færdigheder og kompetencer til at deltage fuldt ud i et samfund i forandring, samtidig med at der skabes opmærksomhed om de etiske betænkeligheder og risici, som et potentielt misbrug af teknologi medfører;
14. den teknologiske omstilling øger efterspørgslen efter færdigheder og kompetencer på højt niveau, tilpasningsevne og karriereplanlægningsfærdigheder, samtidig med at efterspørgslen efter lavtuddannede til at udføre rutinepræget og repetitivt arbejde falder. Virkningerne varierer med hensyn til tid, sted og omfang, da nogle sektorer og områder er mere berørte end andre. Et godt udbud af livslang læring og livslang vejledning kan bidrage til at mindske kløften mellem arbejdstagere med avancerede og ringe færdigheder på arbejdsmarkedet;

15. udfordringen med at omskole og opkvalificere den voksne befolkning i Europa er umådelig stor. Derfor er det mere relevant at investere i grundlæggende færdigheder og nøglekompetencer end nogensinde før. Inklusiv uddannelse af høj kvalitet (formel, ikkeformel, uformel læring samt arbejdsbaseret læring) og en bred tilgang til kompetenceudvikling forbedrer niveauet for tilegnelse af grundlæggende færdigheder og støtter udviklingen i retning af mere avancerede færdigheder og kompetencer;
16. uligheder i adgangen til og udbuddet af voksenuddannelse fortsat er en udfordring, da voksnes deltagelse i læringsaktiviteter stadig er lav, og især voksne med ringe færdigheder har brug for mere intensiv støtte til at deltage i læring³. Der bør gøres en større indsats for at involvere socialt dårligt stillede personer i deltagelsen i livslang læring og sætte dem i stand til at komme ind på, komme tilbage til eller forblive på arbejdsmarkedet og støtte deres karriereudvikling;
17. igangværende demografiske forandringer giver muligheder og udfordringer på både individuelt og samfundsmæssigt plan, idet lave fødselstal og en højere forventet levetid ændrer samfundene i retning af en ældre befolkningsstruktur i mange medlemsstater⁴;
18. bedre anerkendelse af ældres potentiale og fremme af tilbud til dem samt muligheder for at deltage i samfundet, selv senere i livet, bidrager til at skabe sammenhængende samfund. Livslang læring er en afgørende faktor for ældre borgeres sunde aldring og aktive deltagelse i det sociale og økonomiske liv;
19. den høje kvalitet, inklusiviteten og tilgængeligheden af førskoleundervisning og børnepasning og af grundlæggende skoleuddannelse samt ikkeformelle læringsaktiviteter er afgørende politikker, når det drejer sig om at reagere på demografiske forandringer, sikre, at børn og unge har den viden og de færdigheder og kompetencer, der skal til i fremtiden, tackle risikoen for skolefrafald, fattigdom og social udstødelse og sikre et meningsfuldt liv;

³ Rapporten om uddannelsesovervågning 2018.

⁴ Eurostat 2019: "Befolkningsstruktur og -aldring".

20. der er et presserende behov for yderligere at fremme ligestilling mellem kønnene og tilskynde til lige adgang til uddannelse, navnlig i sektorer og erhverv, der er domineret af ét køn. Kvinder er underrepræsenterede i STEM-sektorerne i Europa, navnlig i den digitale sektor, hvor deres deltagelse fortsat er faldende. Styrkelse af kvinder i STEM-sektorerne, navnlig i den digitale sektor, er relevant for udviklingen af europæiske samfund og økonomier⁵. Uddannelse kan bidrage til at afhjælpe kønsskævheden i den digitale sektor,

UNDERSTREGER

21. behovet for at give politikkerne for og udbuddet af livslang læring et kraftigt skub fremad for bedre at kunne reagere på udfordringerne i et samfund i forandring;
22. at en fortsat indsats for at gennemføre Rådets henstilling om opkvalificeringsforløb er et afgørende skridt i retning af effektive politikker for livslang læring. Der vil dog være behov for en større indsats og en bredere vifte af politikker og instrumenter for at supplere denne og udvide mulighederne, så de gælder for alle;
23. løftet om en ambitiøs videreudvikling af det europæiske uddannelsesområde for at gøre Europa til det førende læringssamfund i verden ved at bidrage til en kultur, der tilskynder, bemyndiger og motiverer mennesker og samfund til løbende at lære og innovere, herunder på alle niveauer af og i alle former for uddannelse og i alle livets faser,

⁵ Europa-Kommissionen 2018: Undersøgelse om kvinder i den digitale tidsalder.

24. at udvikle strategiske tilgange, der kan sætte skub i politikker for livslang læring, og at anerkende potentialet i livslang læring til støtte for inklusiv og bæredygtig vækst og som reaktion på den teknologiske og grønne omstilling, herunder ved:
- a) at udvikle uddannelsessystemerne på en sammenhængende måde for at muliggøre kontinuerlige og gnidningsløse læringsveje og -overgange for den enkelte lærende;
 - b) at styrke ligheden på uddannelsesområdet ved at udvikle politikker, der har til formål at fremme adgangen til veletablerede overgangsmuligheder for alle og undgå uddannelsesmæssige blindgyder i uddannelsessystemerne;
 - c) at øge uddannelsessystemernes lydhørhed over for de lærendes behov og de hurtige ændringer på arbejdsmarkedet og i samfundet ved at lægge særlig vægt på de områder, der er mest påvirket af teknologiske forandringer og mest relevante i forbindelse med klimaændringer, samt på det presserende behov for at forbedre vores økologiske fodaftryk, og på at fremme uddannelse i bæredygtig udvikling som drivkraft for innovation, modstandsdygtighed og forandringsfremmende indsats, samtidig med at der tages hensyn til forskellige og skiftende behov for viden, færdigheder og kompetencer;
 - d) at støtte nemme overgange mellem forskellige uddannelsesniveauer og -sektorer ved at lette alternative læringsveje, give vejledning, tilskynde til udbud af forskelligartet læring og alsidige læringsmiljøer og støtte nye lærings- og undervisningsmetoder på alle niveauer af og i alle former for uddannelse samt validere færdigheder og kompetencer, uanset hvor eller hvordan de erhverves, hvor det er muligt;
 - e) at undersøge mulighederne for at skabe fleksible, individualiserede og elevcentrerede læringsforløb og målrettede tilbud til sårbare grupper, f.eks. baseret på modulopbyggede og læringsresultatorienterede tilgange, der gør det lettere at skræddersy undervisningen til individuelle og erhvervmæssige behov;

- f) at understrege betydningen af fortsat kompetenceudvikling for lærere, undervisere på læreruddannelsen, skoleledere, undervisere, vejledere, ungdomsarbejdere og karriererådgivere med henblik på at tilvejebringe færdigheder og kompetencer til kontinuerlige undervisningsformål, der er tilgængelige for alle;
- g) at fremme udvekslingen og tilgængeligheden af data, der er relevante for at sætte de lærende i stand til at forvalte og anvende data vedrørende deres egen læring og træffe informerede valg og beslutninger om den gennem livet, i fuld overensstemmelse med den generelle forordning om databeskyttelse;
- h) at undersøge AI's potentiale til at støtte individualiseret uddannelse af høj kvalitet og udvikling af viden, færdigheder og kompetencer. Disse bestræbelser bør lægge stor vægt på inklusion og lighed ved at udnytte en pålidelig anvendelse af AI på uddannelsesområdet med henblik på at identificere uddannelsesmæssige udfordringer og sætte skub i læringsprocesser;
- i) at fortsætte bestræbelserne på at gennemføre Rådets henstilling om validering af ikkeformel og uformel læring,

OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL MED BEHØRIG HENSYNTAGEN TIL
NÆRHEDSPRINCIPPET OG I TÆT SAMARBEJDE MED MEDLEMSSTATERNE

- 25. at sætte kraftigt skub i aktive, effektive og fremtidsorienterede strategier og politikker for livslang læring med det formål at øge deltagelsen i livslang læring på alle niveauer af og i alle former for uddannelse;
- 26. at ajourføre effektiviteten og omfanget af nuværende politikker for livslang læring og deres målgrupper for bedre at kunne reagere på læringsbehov, der opstår som følge af ændringer i samfundet og på arbejdsmarkedet, herunder ved at videreudvikle det europæiske uddannelsesområde, afspejle livslang læring i den fremtidige strategiramme for samarbejde på uddannelsesområdet og udnytte de muligheder, som Erasmus+, Den Europæiske Socialfond og andre relevante EU-instrumenter giver;

27. at støtte initiativer, der fremmer investeringer i livslang læring, herunder samarbejde mellem den offentlige og den private sektor;
28. at medtage effektiv og inklusiv anvendelse af AI i de områder, som skal videreudvikles, i handlingsplanen for digital uddannelse og det europæiske uddannelsesområde;
29. at forbedre koordineringen af igangværende og fremtidige bestræbelser på at forbedre datainteroperabilitet, f.eks. ved at sikre adgang til personlige uddannelsesdata, forbedre udvekslingen af uddannelsesdata mellem lærende, uddannelsesinstitutioner og arbejdsgivere, samtidig med at overlappende bestræbelser på EU-plan undgås, for at udnytte potentialet i den digitale omstilling, i overensstemmelse med den generelle forordning om databeskyttelse;
30. at støtte nationale politikker, der har til formål at øge uddannelsessystemernes evne til at reagere på de hurtigt skiftende behov på arbejdsmarkedet og i samfundet, ved at lette og øge formidlingen og anvendelsen af analytiske og forskningsmæssige data samt prognosedata, herunder sporing af færdiguddannede, samt viden om færdigheder med henblik på at påvirke politikken på lang sigt;
31. at tilskynde til et stort skridt fremad i videreudviklingen af livslang læring ved at undersøge bedre muligheder for samarbejde mellem uddannelsesniveauer og -sektorer samt relevante myndigheder (f.eks. sociale myndigheder, sundhedsmyndigheder og migrationsmyndigheder) og ved at fremme alsidige og fleksible læringsmuligheder for at opkvalificere og omskole voksne i samarbejde med arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet, offentlige arbejdsformidlinger og andre relevante interessenter;
32. at fremme yderligere synergier mellem uddannelse, forskning og innovation som et incitament til udvikling af det europæiske uddannelsesområde, navnlig gennem alliancerne mellem Europauniversiteterne, som spiller en vigtig rolle med hensyn til at fremme livslang læring;
33. i forbindelse med evalueringen og ajourføringen af europæiske politikker for validering af ikkeformel og uformel læring at overveje et bredere koncept for validering af viden, færdigheder og kompetencer med det formål at muliggøre validering af færdigheder og kompetencer, uanset hvordan eller hvor de er opnået, for dermed at støtte gnidningsløse overgange og motivere til individuelle læringsveje, uden at dette berører medlemsstaternes beføjelser på dette område.

POLITISK BAGGRUND

1. Rådets resolution af 27. juni 2002 om livslang læring⁶
2. Resolution fra Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om styrkelse af politikker, systemer og praksis inden for livslang vejledning i Europa⁷
3. Resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om bedre integration af livslang vejledning i strategierne for livslang læring⁸
4. Rådets resolution om en ny europæisk dagsorden for voksenuddannelse⁹
5. Rådets henstilling af 20. december 2012 om validering af ikkeformel og uformel læring¹⁰
6. Rådets og Kommissionens fælles rapport for 2015 om gennemførelse af strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet (ET 2020) – Nye prioritetsområder for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet¹¹
7. Meddelelse fra Kommissionen om en ny dagsorden for færdigheder i Europa: En fælles indsats for at styrke den menneskelige kapital, beskæftigelsesegnethed og konkurrenceevnen¹²
8. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse)¹³
9. Kommissionens meddelelse om den europæiske interoperabilitetsramme – strategi for gennemførelse¹⁴
10. Kommissionens meddelelse om styrkelse af den europæiske identitet gennem uddannelse og kultur¹⁵
11. Rådets henstilling af 22. maj 2017 om den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 23. april

⁶ EFT C 163 af 9.7. 2002, s. 1.

⁷ 9286/04.

⁸ EUT C 319 af 13.12.2008, s. 4.

⁹ EUT C 372 af 20.12.2011, s. 1.

¹⁰ EUT C 398 af 22.12.2012, s. 1.

¹¹ EUT C 417 af 15.12.2015, s. 25.

¹² COM(2016) 381.

¹³ EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1.

¹⁴ COM(2017) 134.

¹⁵ COM(2017) 673.

2008 om etablering af den europæiske referenceramme for kvalifikationer for livslang læring¹⁶

12. Rådets henstilling af 20. november 2017 om sporing af færdiguddannede¹⁷
13. Kommissionens oplæg om styring af globaliseringen¹⁸
14. 2017-ministererklæringen fra Lissabon om den 4. UNECE- ministerkonference om aldring "A Sustainable Society for All Ages: Realizing the potential of living longer"
15. Kommissionens meddelelse om opbygning af et stærkere Europa gennem en stærkere ungdoms-, uddannelses- og kulturpolitik¹⁹
16. Kommissionens meddelelse om handlingsplanen for digital uddannelse²⁰
17. Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse af 18. april 2018 om en fælles ramme for bedre tjenester vedrørende færdigheder og kvalifikationer (Europass)²¹
18. Rådets henstilling af 22. maj 2018 om nøglekompetencer for livslang læring²²
19. Rådets henstilling af 19. december 2016 om opkvalificeringsforløb: Nye muligheder for voksne²³; og Rådets konklusioner af 22. maj 2019 om gennemførelse af henstillingen²⁴
20. Rådets konklusioner om at arbejde hen imod en vision om et europæisk uddannelsesområde²⁵
21. Kommissionens meddelelse om kunstig intelligens for Europa²⁶
22. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1807 af 14. november 2018 om en ramme for fri udveksling af andre data end personoplysninger i Den Europæiske Union²⁷

¹⁶ EUT C 189 af 15.6.2017, s. 15.

¹⁷ EUT C 423 af 9.12.2017, s. 1.

¹⁸ COM(2017) 240.

¹⁹ COM(2018) 268.

²⁰ COM(2018) 22.

²¹ EUT L 112 af 2.5.2018, s. 42.

²² EUT C 189 af 4.6.2018, s. 1.

²³ EUT C 484 af 24.12.2016, s. 1.

²⁴ EUT C 189 af 5.6.2019, s. 23.

²⁵ EUT C 195 af 7.6.2018, s. 7.

²⁶ COM(2018) 237.

²⁷ EUT L 303 af 28.11.2018, s. 59.

23. Rådets konklusioner af 9. april 2019 "På vej mod en stadig mere bæredygtig Union i 2030"²⁸
 24. Rådets konklusioner af 7. juni 2019 om fremtiden for et højdigitaliseret Europa efter 2020: "Styrke den digitale og økonomiske konkurrenceevne i hele Unionen og den digitale samhørighed"²⁹
 25. Rådets resolution om EU-strategien for unge 2019-2027³⁰
 26. Rådets konklusioner om trivselsøkonomi³¹
-

²⁸ 8286/19.

²⁹ 8807/19.

³⁰ EUT C 189 af 5.6.2019, s. 1.

³¹ 13432/19.